

පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණ හා කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය - 2023

පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණ හා කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියේ 2023 සැප්තැම්බර් 30 දිනෙන් අවසන් වූ මාස නවය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය හා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය අතර 2016 සැප්තැම්බර් 05 දින එළඹි අංක 5792 - එල්කේ දරන ණය ගිවිසුමේ II (අ) (3) වගන්තිය සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළයුතු යැයි මා සලකන මාගේ අදහස් හා නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා කාලය

ණය ගිවිසුම අනුව, මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සහ වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතන වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් ස්ථානයන්හි සංරක්ෂණ අරමුණු හා ප්‍රජාවේ ප්‍රතිලාභ සඳහා පරිසර පද්ධති කළමනාකරණ තත්ත්ව වැඩිදියුණු කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වේ. නියමු භූ දර්ශන සැලසුම් කිරීම හා කළමනාකරණය, ස්වාභාවික සම්පත් තිරසාර ලෙස භාවිතා කිරීම හා අලි-මිනිස් සහජීවනය, රක්ෂිත ප්‍රදේශ කළමනාකරණය සහ ආයතනික ධාරිතා හා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය යන ප්‍රධාන සංරචක 04 ක් යටතේ මෙම ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක වේ. ණය ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 9,675 කට සමාන ඇමරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 45 ක් වූ අතර, මුළු මුදලම ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය මගින් මූල්‍යයනය කිරීමට එකඟත්වය පළ කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2016 දෙසැම්බර් 01 දින ආරම්භ කරන ලද අතර, 2022 ජූනි 30 දින වන විට එය නිම කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපෘතිය අවසන් කරන දිනය 2023 මැයි 31 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණ අතර සම්පූර්ණ ව්‍යාපෘති පිරිවැය රුපියල් මිලියන 7,630 ට සමාන ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 35 ට නැවත වෙන් කර තිබුණි.

1.3 මතය

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2023 සැප්තැම්බර් 30 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය, එදිනෙන් අවසන් කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වියදම් ප්‍රකාශනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් වලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ. ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතික වීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟ හැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළ දී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයා ගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. භෞතික කාර්යසාධනය
 2.1 ව්‍යාපෘති කාර්යන් සම්පූර්ණ කිරීමේදී සිදු වූ ප්‍රමාදයන්

ක්‍රියාකාරකම	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>2023 මැයි 31 දිනෙන් අවසන් වූ ව්‍යාපෘති කාලසීමාව තුළ ගම්මාන වටා වැටවල් 47ක් ඉදිකළ යුතුව තිබුණද ඉන් වැටවල් 31ක් පමණක් ඉදිකර තිබුණි. වැටවල් 07ක් අඩක් නිම කර තිබූ අතර වැටවල් 09ක ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර හෝ නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම ක්‍රියාවලිය නැවත විධිමත් කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ සහාය ලබා ගැනීමට කටයුතු කර ඇත.</p>	<p>අලි වැට ඉදිකිරීම් කටයුතු කඩිනමින් අවසන් කළ යුතු අතර අදාළ බලධාරීන් විසින් අධීක්ෂණ කටයුතු ද සිදු කළ යුතුය.</p>

2.2 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>(අ) විදුලි වැට ඉදි කිරීමේදී එක් එනජයිසරයකින් ශක්තිය ලබාදිය හැකි වැටෙහි දිග 10km ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඒ අනුව අදාළ උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය කළද ඉදි කර තිබූ වැට 31 න් වැට 15 කම දිග කිලෝ මීටර 5 ට අඩු බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව ඇස්තමේන්තුගත දිගට වඩා අඩු දිගින් යුතු වැටවල් ඉදි කිරීම, ගබඩා තුළ විශාල ලෙස උපකරණ ඉතිරි වීමට හේතු වී තිබුණි.</p>	<p>එනජයිසරයකින් කි.මී 10 ක් දිගැති වැටකට විදුලිය සැපයිය හැකි අතර ඒ අනුව ඇස්තමේන්තු කර වැටකණු හා උපකරණ ප්‍රසම්පාදනය කර ඇත.</p>	<p>ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියා කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමයේ (IDA) යළි ඉදිකිරීම් සහ සංවර්ධන ණය සම්බන්ධ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3.7 වගන්තිය අනුව සෘජු ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය මගින් අදාළ සැපයුම්කරු තෝරා ගැනීම සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තහවුරු කිරීම් ලෝක බැංකුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එසේ වුවත් වටිනාකම රු.මිලියන 794 ක් වූ වන විද්‍යා ආයතනයේ කොන්ත්‍රාත්තුව සඳහා සෘජු ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය අනුගමනය කිරීමට ලෝක බැංකුවෙන් ලබා දුන් අනුමැතිය විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය. එසේම ඉතිරි වැඩ කොටස් සම්පූර්ණ කිරීමට එකඟ වූ මිල ගණන් සඳහා නාගරික සංවර්ධන හා නිවාස අමාත්‍යාංශයේ ස්ථාවර තාක්ෂණික කමිටුව විසින් ලබා දුන් අනුමැතිය ද විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.</p>	<p>මෙම ඉදිකිරීම් සඳහා දේශීය අරමුදල් නොසපයන බවට වූ කොන්දේසි පරිදි ලෝක බැංකු එකඟතාව මත නුවරඑළිය වන විද්‍යායතනයේ ඉතිරි ඉදිකිරීම් නාගරික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ඉංජිනේරු කාර්යයන් පිළිබඳ මධ්‍යම උපදේශක කාර්යාංශය හා ඊට අනුබද්ධ ඉදි කිරීම් සමාගම වන මධ්‍යම ඉංජිනේරු සේවා සමාගම මගින් සිදු කර, නාගරික සංවර්ධන හා නිවාස අමාත්‍යාංශයේ ස්ථාවර තාක්ෂණික කමිටුවේ නිර්දේශිත රේටයන්ට යටත් ව ගෙවීම් සිදු කර ඇත.</p>	<p>මෙම ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් සෘජු ප්‍රසම්පාදන ක්රමය අනුගමනය කිරීම සඳහා ලෝක බැංකුවේ අනුමැතිය සහ එකඟ වූ මිල ගණන් සඳහා නාගරික සංවර්ධන හා නිවාස අමාත්‍යාංශයේ ස්ථාවර තාක්ෂණික කමිටුවෙන් ලබාගත් අනුමැතිය විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>

2.3

නිෂ්කාර්ය සම්පත්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම

විගණකගේ නිර්දේශය

(අ) අනුරාධපුර සහ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයන්හි ගම්මාන වටා සහ කුඹුරු වටා විදුලි වැට ඉදි කිරීම සඳහා මිලදී ගන්නා ලද උපකරණවලින් අදාළ සමීනිවලට හා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුරාධපුර හා කුරුණෑගල සහකාර අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලවලට භාණ්ඩ නිකුත් කිරීමෙන් අනතුරුව රු.මිලියන 81 ක උපකරණ සහ එනජයිසර් බල ගැන්වීම සඳහා මිලදී ගන්නා ලද රු.534,400 ක 12V Batteries (90Am) 16 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් භාවිතයට නොගෙන රිටිගල, මොරගොඩ හා මහ දිවුල්වැව වනජීවී බීට්ටු කාර්යාල පරිශ්‍රයන්හි අනාරක්ෂිතව ගබඩා කර තිබුණි.	අනුරාධපුර හා කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයන්හි ගම්මාන වටා හා කුඹුරු වටා විදුලි වැට ඉදිකිරීම සඳහා මිලටගත් උපකරණවලින් ඉතිරිය වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට ලබා දී ඇත.	මෙම උපකරණ ඵලදායී ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගෙන නිසි ක්‍රමවේදයකට වැට ඉදිකර නඩත්තු කිරීමට වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට උපදෙස් දිය යුතුය.
(ආ) විදුලි වැට ඉදිකිරීම සඳහා මිලදී ගෙන තිබූ ටෙන්ෂන් ස්ප්‍රින් ඒකක 3183 න් ඒකක 56 ක් පමණක් විදුලි වැට සඳහා නිකුත් කර තිබුණු අතර රුපියල් මිලියන 8 ක් වටිනා ඒකක 3127 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ ගබඩාවේ ඉතිරිව පැවතිණි. විදුලි වැටට භානියක් සිදුවන අවස්ථාවකදී නාද වන රු.මිලියන 1.5 ක් වටිනා Fence voltage alarm with siren and flashlight ඒකක 09 ක් ද භාවිතයට නොගෙන මොරගොඩ වනජීවී බීට්ටු කාර්යාලයේ ගබඩාවේ පැවතුණි.	මිලදී ගත් ටෙන්ෂන් ස්ප්‍රින් වලින් ඉතිරි වූ කොටස වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ භාවිතය සඳහා ලබා දී ඇත.	විදේශ අරමුදල් ව්‍යාපෘති යටතේ මිලදී ගත් මෙම උපකරණ ඵලදායී ලෙස භාවිතා කිරීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු මෙහෙයවීම සහ පසු විපරම් කිරීම කළ යුතුය.

2.4

මතභේදයට තුඩුදෙන ගණුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම

විගණකගේ නිර්දේශය

<p>ප්‍රමාණ පත්‍ර (BOQ) අනුව ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රුපියල් මිලියන 1,345ක් වන වන විද්‍යා ආයතනයේ ඉදිකිරීම් ගණනයක් කටයුතුවලින් සියයට 50කට වැඩි ප්‍රමාණයක් මුල් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් සම්පූර්ණ කර තිබූ අතර, එහි ඉතිරි වැඩ බැලීම නිමකිරීමට නව සමාගම් 02ක් සඳහා ඇස්තමේන්තුගත වටිනාකම රු. මිලියන 794 කට පවරා තිබුණි. ඒ අනුව මුල් කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් කනිෂ්ඨ මාණ්ඩලික නිල නිවාසවල ඉදිකිරීම් කටයුතු නවත්වන අවස්ථාව වන විට ජල කාන්දුව වැළැක්වීම, විදුලි සවි කිරීම, නානාකාමර සහ වැසිකිළි බිත්ති තීන්ත ආලේප කිරීම (Water Proof) සහ පිටත බිත්ති තීන්ත ආලේප කිරීමේ කටයුතු සියයට 60 දක්වා අවසන් කර තිබුණ ද එම නිම කරන ලද වැඩ ද ප්‍රමාණ පත්‍රවලට ඇතුළත් කර නව සමාගමට පැවරීම හේතුවෙන් රු. මිලියන 8.6 ක අමතර පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වී තිබුණි.</p>	<p>ඉදිකිරීම් සඳහා ද්විත්ව සිදුවී සොයා සඳහා කමිටුවක් පත් කිරීමට කටයුතු කර ඇත.</p>	<p>විදේශ අරමුදල් ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදුකරන ලද ඉදිකිරීම්වලට අදාළව ගෙවූ වියදම් සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු නිලධාරීන් හඳුනාගැනීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතුයි.</p>
---	--	---